TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ 20.2.2017
Työllisyys- ja yrittäjyysosasto
Neuvotteleva virkamies Pauliina Porkka

EDUSKUNNAN TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE

Asia: E 140/2016 vp Valtioneuvoston selvitys: Nuoriso; Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Investointi Euroopan nuorisoon

Tilastotietoja:

Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste oli v. 2016 joulukuussa 19,2% kun vuotta aiemmin vastaava luku oli 21,4% (tilastokeskus). Työttömien alle 25-vuotiaiden työllistyminen avoimille työmarkkinoille on lähtenyt nousuun loppuvuodesta 2016. Nuorisotakuun mukainen suunnitelma viimeistään 3kk kuluessa työttömyyden alkamisesta on laadittu 85% alle 25-vuotiaista työttömäksi rekisteröityneistä (tässä alueellista variaatiota 65% ja 99% välillä).

Taustaa:

Komissio julkaisi tiedonannon 7.12.2016. Opetus- ja kulttuuriministeriö on asiakokonaisuuden vastuuministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla on nuorten työllisyyden edistäminen ja seuranta.

Valtioneuvoston kannasta E-kirjelmässä 3.1.2017:

Suomi näkee tärkeäksi parantaa julkisten työvoimapalveluiden valmiuksia vastata nuorisotakuun tavoitteisiin. Valmiuksien parantamiseksi on tärkeä kehittää ohjauspalveluita ja sektorit ylittäviä yhteistyömalleja erityisesti koulutuksen ja työvoiman ulkopuolella olevien nuorten tuloksekkaammaksi palvelemiseksi.

Suomi pitää tärkeänä että nuoret saavat laadukkaita tarjouksia nuorisotakuun puitteissa ja että nuoret voivat sitoutua yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa tehtyihin suunnitelmiin. Tarjousten antamisen ohella on kiinnitettävä huomiota tarjousten vaikuttavuuteen sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Suomi pitää tärkeänä että nuorisotyöllisyysaloitteen resurssien mahdollinen lisääminen toteutetaan nykyisen rahoituskehyksen puitteissa ottaen huomioon rahoituskehyksen väliarvioinnista aiheutuvat mahdolliset tarkistukset.

Komission tiedonannon sisällöstä:

Tiedonanto korostaa että nuorisotyöttömyyden torjunnan tulee pysyä EU:n kärkitavoitteena. EU:n laajuinen nuorisotakuusuositus on ollut tuloksekas väline tämän tavoitteen toteuttamiseksi. Suomen nuorisotakuu oli komission mallina EU:n nuorisotakuusuositusta laadittaessa v. 2013.

Nuorisotakuun toimeenpanon edistämiseksi jäsenmaissa komissio on osoittanut rahoitusta korkeimman nuorisotyöttömyyden maihin erillisen nuorisotyöllisyysaloitteen kautta. Monivuotisen rahoituskehyksen väliarvioinnin yhteydessä komissio on ehdottanut, että nuorisotyöllisyysaloitteen resursseja olisi lisättävä

lisäämällä sille varattuja määrärahoja vv. 2017-2020. Rahoituksen vastinpari saadaan Euroopan sosiaalirahastosta. Komission laskujen mukaan lisärahoitus mahdollistaisi nuorisotyöllisyysaloitteen tuen n. miljoonalle nuorelle lisää.

Suomi ei ole tähän asti ollut tukikelpoinen nuorisotyöllisyysaloitteen rahoituksessa. Itä- ja Pohjois-Suomi olisi komission laskelmien mukaan kuitenkin tulossa niukasti tukikelpoiseksi alueeksi uuden rahoituksen myötä. Tämä perustuu v. 2015 nuorisotyöttömyystilastoihin. Koska neuvottelut rahoituskehyksen väliarvioinnista ovat tällä hetkellä jumittuneet, saattaa olla että vertailuvuodeksi tulee v. 2016, jolloin on todennäköistä että Suomen alueet putoavat pois tämän tukikelpoisuuden parista.

Komission tiedonanto mainitsee myös toisen komission samanaikaisesti julkaiseman tiedonannon Euroopan solidaarisuusjoukoista. Solidaarisuusjoukot tarjoavat eurooppalaisille nuorille (18-30v) mahdollisuuden osallistua vapaaehtoiseen tai ammatilliseen toimintaan joukkojen puitteissa.

Suomi korostaa solidaarisuusjoukkoja koskevassa kannassaan, että vapaaehtoistoiminta ei saa haitata tai korvata mahdollista tai olemassa olevaa palkkatyötä. Lisäksi on tärkeää että ammatillisen toimintalohkon osallistujiin sovelletaan kansallista lainsäädäntöä ja työehtosopimuksia.

Suomen toimet nuorten työllisyyden edistämiseksi:

Suomen v. 2016 saamissa maakohtaisissa suosituksissa ei mainita erityisesti nuoria (erityisenä kohderyhmänä mainitaan vain maahanmuuttajataustaiset ihmiset), mutta korostetaan yleisesti tarvetta lisätä kannustimia työn vastaanottamiseen ja varmistaa että käytössä on kohdennettuja ja riittäviä aktiivisen työvoimapolitiikan toimia sekä toimenpiteitä joilla vähennetään alueellista ja osaamisen liittyvää kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuutta. Kannustimiin liittyviä aloitteita on viime aikoina hyväksytty runsaasti.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa toimii 39 Ohjaamoa, jotka ovat matalan kynnyksen palvelupaikkoja, joiden toimintamalli rakentuu monialaisesti räätälöityä ohjausta, tietoa ja tukea tarjoavasta ohjaamopisteestä sekä eri hallinnonalojen peruspalveluista ja laajasta yhteistyöverkostosta. Ohjaamo tukee erityisesti erilaisissa nivelvaiheissa olevia nuoria ja edistää koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä. Ohjaamon ydintoimintaan kuuluu henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus, tuki elämänhallintaan, urasuunnitteluun, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen sekä kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen. Ohjaamon tarkoitus on toimia nuoren tukena kunnes tilanteeseen löydetään pidempikestoinen ratkaisu.

Nuorten työntekijöiden liikkuvuutta edistää myös eurooppalainen työnvälitysverkosto EURES, jonka puitteissa nuorten liikkuvuutta edistää erillinen ”Eka EURES työpaikka” -hanke.

Maahanmuuttajanuorille ollaan kehittämässä erityisiä perhelähtöisen kotouttamisen tukitoimia.